Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

16. juuli 2025*

Isikuandmete kaitse – Kaebus liidu veebipõhise suhtlusvõrgustiku kasutajate isikuandmete vastutava töötleja vastu – Määruse (EL) 2016/679 artikli 65 lõike 1 punkt a – Euroopa Andmekaitsenõukogu siduv otsus – Kaebuse esitaja taotlus tutvuda siduvat otsust ettevalmistava toimikuga – Tutvumise võimaldamisest keeldumine – Tühistamishagi – Vaidlustatav akt – Vastuvõetavus – Põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punkt b

Kohtuasjas T-183/23,

Lisa Ballmann, elukoht Innsbruck (Austria), esindaja: advokaat F. Mikolasch,

hageja,

versus

Euroopa Andmekaitsenõukogu, esindajad: I. Vereecken, M. Gufflet ja N. Peris Brines, keda abistasid advokaadid G. Ryelandt, E. de Lophem ja P. Vernet,

kostja,

keda toetab

Meta Platforms Ireland Ltd, asukoht Dublin (Iirimaa), esindajad: advokaadid M. Braun, H.-G. Kamann, F. Louis ja A. Vallery, *solicitors* D. Breatnach, B. Johnston, C. Monaghan, P. Nolan ja L. Joyce, D. McGrath, *SC*, E. Egan McGrath, *SC*, ning *barrister* H. Godfrey,

menetlusse astuja,

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president O. Porchia, kohtunikud M. Jaeger, L. Madise (ettekandja), P. Nihoul ja S. Verschuur,

kohtusekretär: ametnik S. Spyropoulos,

arvestades menetluse kirjalikku osa, eelkõige 17. aprilli 2024. aasta kohtumäärust Ballmann *vs.* Euroopa Andmekaitsenõukogu (T-183/23, ei avaldata, EU:T:2024:261), milles lubati Meta Platforms Irelandil astuda menetlusse Euroopa Andmekaitsenõukogu toetuseks,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades Üldkohtu 4. detsembri 2024. aasta küsimusi pooltele,

arvestades 4. veebruari 2025. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Hageja Lisa Ballmann palub ELTL artikli 263 alusel esitatud hagis tühistada Euroopa Andmekaitsenõukogu (edaspidi „andmekaitsenõukogu“) 7. veebruari 2023. aasta e-kirjas sisalduva otsuse, millega jäeti rahuldamata tema poolt Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 41 lõike 2 punkti b alusel esitatud taotlus tutvuda andmekaitsenõukogu siduvat otsust 3/2022 ettevalmistava toimikuga, mis käsitleb Data Protection Commissioni (andmekaitseasutus, Iirimaa; edaspidi „Iiri järelevalveasutus“) vaidlust seoses menetlusse astuja Meta Platforms Ireland Ltd (edaspidi „Meta“) ja tema Facebooki teenusega (edaspidi „vaidlustatud otsus“).

Vaidluse taust ja asjaolud, mis leidsid aset pärast hagi esitamist

2 Hageja, kes tegutses mittetulundusühingu NOYB – European Center for Digital Rights (edaspidi „NOYB“) kaudu, esitas 25. mail 2018 Österreichische Datenschutzbehördele (Austria andmekaitseasutus) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1) artikli 77 alusel kaebuse Facebook Ireland Ltd (alates 2022. aastast Meta) vastu seoses andmete töötlemisega suhtlusvõrgustiku Facebook kasutamisel. Kaebuses heideti ette selle määruse mitme sätte, eelkõige artiklite 6 ja 9 võimalikku rikkumist.

3 Austria andmekaitseasutus edastas 30. mail 2018 kaebuse Iiri järelevalveasutusele, leides, et kuna suhtlusvõrgustiku Facebook kasutamisega seotud andmetöötlus on piiriülene ja Meta asukoht on Iirimaal, on Iiri järelevalveasutus pädev tegutsema „juhtiva järelevalveasutusena“ määruse 2016/679 artikli 56 lõike 1 tähenduses.

4 Iiri järelevalveasutus esitas 6. oktoobril 2021 pärast uurimise läbiviimist teistele asjaomastele järelevalveasutustele, nimelt teiste liikmesriikide ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu osalisriikide järelevalveasutustele, määruse 2016/679 artikli 60 lõike 3 alusel otsuse eelnõu. Mitu asutust esitasid selle määruse artikli 4 punkti 24 tähenduses asjakohaseid ja põhjendatud vastuväiteid teatavate selles otsuse eelnõus sisalduvate hinnangute suhtes.

5 Pärast Iiri järelevalveasutuse otsuse eelnõu edastamist hagejale tekkis viimasel selle asutusega eriarvamus otsuse eelnõu ja muude menetluse käigus vahetatud dokumentide konfidentsiaalsuse küsimuses, mille tulemusel rohkem hagejaga otsuse teemal ei suheldud. Eelkõige ei saadetud talle koopiaid asjaomaste järelevalveasutuste asjakohastest ja põhjendatud vastuväidetest, erinevalt Metast ei saanud ta esitada nende vastuväidete kohta seisukohti ning tal ei olnud võimalik tutvuda Meta seisukohtadega.

6 Pärast seda, kui Iiri järelevalveasutus oli teiste asjaomaste järelevalveasutustega vahetanud teavet ja otsustanud mitte arvesse võtta teatavaid asjakohaseid ja põhjendatud vastuväiteid, mis tema otsuse eelnõu kohta esitati, pöördus ta 25. juulil 2022 andmekaitsenõukogu poole

määrusega 2016/679 kehtestatud järjepidevuse mehhanismi raames, nagu näeb ette selle määruse artikli 60 lõige 4, et see nõukogu võtaks nende vastuväidete suhtes seisukoha, et seejärel võtta vastu siduv otsus sama määruse artikli 65 lõike 1 punkti a tähenduses.

7 NOYB kirjutas 10. augustil 2022 andmekaitsenõukogule, et vältida tema väitel seda, et selles organis toimuvas menetluses rikutaks edasi hageja õigust olla ära kuulatud ja võrdse kohtlemise põhimõtet, mis on sätestatud vastavalt harta artiklis 41 ja artiklis 20. NOYB palus andmekaitsenõukogul neid sätteid järgida ja kuulata ta ära pärast seda, kui tal on võimaldatud tutvuda juhtumi täieliku toimikuga.

8 Andmekaitsenõukogu vastas 21. novembri 2022. aasta kirjas NOYB-le, et vastavalt harta artikli 41 lõike 2 punktile a ja tema töökorra artiklile 11 on ta kohustatud tagama, et iga isik, keda määruse 2016/679 artikli 65 lõike 1 punkti a alusel vastu võetud siduv otsus võib kahjustada, kuulatakse enne selle otsuse vastuvõtmist ära. Ta tuletas meelde, et tema otsused on adresseeritud juhtivale järelevalveasutusele ja asjaomastele järelevalveasutustele, mitte kellelegi teisele, ning et määruse 2016/679 artikli 65 lõike 1 punkti a kohaselt ei ole ta kohustatud juhtiva järelevalveasutuse otsuse eelnõud või selle asutuse otsustusprotsessi terviklikult läbi vaatama. Ta teatas NOYB-le, et pärast vaidluse ulatuse põhjalikku analüüsi jõudis ta järeldusele, et siduv otsus, mille ta peab oma menetluses tegema, ei saa hagejat kahjustada ning seega ei ole hagejal õigust nõuda, et andmekaitsenõukogu ta ära kuulaks.

9 Andmekaitsenõukogu võttis 5. detsembril 2022 vastu siduva otsuse 3/2022. Selle otsuse punktis 19 märkis ta, et tema hinnangul ei saa see otsus hagejat kahjustada, mistõttu ei vasta viimane tingimustele, mis harta artikli 41, kohaldatava kohtupraktika ja andmekaitsenõukogu töökorra artikli 11 alusel annavad õiguse olla ära kuulatud. Samas punktis on täpsustatud, et see ei piira hageja õigust olla ära kuulatud ega sellega kaasnevaid õigusi riiklikes järelevalveasutustes.

10 Iiri järelevalveasutus võttis 31. detsembril 2022 määruse 2016/679 artikli 60 lõike 7 alusel vastu lõpliku otsuse siduva otsuse 3/2022 täitmiseks.

11 NOYB palus 6. jaanuari 2023. aasta e-kirjas andmekaitsenõukogul edastada talle siduv otsus 3/2022, Iiri järelevalveasutuse lõplik otsus ning asjaomaste järelevalveasutuste esitatud asjakohased ja põhjendatud vastuväited Iiri järelevalveasutuse otsuse eelnõu kohta, tuginedes harta artiklile 41, määruse 2016/679 artiklitele 60 ja 65 ning „õigusele tutvuda dokumentidega liidu õiguse alusel“.

12 Vastuseks sellele e-kirjale teatas andmekaitsenõukogu NOYB-le 11. jaanuaril 2023, et ta esitab talle veebilingid taotletud otsuste tekstile niipea, kui need on avaldatud, ning et tema taotlust tutvuda asjakohaste ja põhjendatud vastuväidetega käsitletakse dokumentidega tutvumise taotlusena Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT 2001, L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331) alusel. Samal päeval teatas NOYB andmekaitsenõukogule, et ta on saanud Iiri järelevalveasutuselt lõpliku otsuse. 12. jaanuaril 2023 esitas andmekaitsenõukogu NOYB-le veebilingi siduva otsuse 3/2022 tekstile.

13 NOYB esitas 25. jaanuari 2023. aasta e-kirjas andmekaitsenõukogule uue taotluse tutvuda tema täieliku toimikuga, tuginedes peamiselt hageja õigustele, mis on tal kui „poolel“ harta artikli 41 alusel, aga mis tulenevad ka „mis tahes muust õiguslikust alusest“, nagu harta artikkel 42, ELTL artikkel 15 ja määrus nr 1049/2001.

14 Viidates NOYB 6. jaanuari 2023. aasta e-kirjale, andis andmekaitsenõukogu 26. jaanuaril ja 2. veebruaril 2023 NOYB-le määruse nr 1049/2001 alusel täieliku juurdepääsu teatavatele asjakohastele ja põhjendatud vastuväidetele, mida taotleti, ning võimaluse tutvuda osaliselt teiste vastuväidetega.

15 Andmekaitsenõukogu esitas NOYB-le palve selgituste saamiseks, millele 31. jaanuaril 2023 vastates rõhutas viimane, et tema toimikuga tutvumise taotluse peamine õiguslik alus on harta artikkel 41, aga ka „mis tahes muu õiguslik alus“, ning et see ei ole piiratud ainult asjakohaste ja põhjendatud vastuväidetega.

16 Esiteks palus andmekaitsenõukogu vaidlustatud otsuses, käsitledes toimikuga tutvumise taotlust määruse nr 1049/2001 alusel, NOYB-l selgitada selle taotluse ulatust vastavalt selle määruse artikli 6 lõikele 2 ja nõustuda sama artikli lõike 3 alusel välja pakutud õiglase lahendusega. Teiseks märkis ta, et samal ajal hindas ta põhjalikult harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel esitatud toimikuga tutvumise taotlust ning leidis, et hagejal kui kaebuse esitajal ei ole õigust sellega tutvuda. Viimati nimetatud aspektiga seoses viitas andmekaitsenõukogu eelkõige siduva otsuse 3/2022 punktile 19 (vt eespool punkt 9) ja tema 21. novembri 2022. aasta kirjale (vt eespool punkt 8), korrates, et see siduv otsus ei saanud hagejat kahjustada.

17 Hageja esitas käesolevas asjas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 7. aprillil 2023.

18 Andmekaitsenõukogu andis 12. aprilli 2023. aasta otsusega määruse nr 1049/2001 alusel NOYB-le täieliku juurdepääsu teatavatele dokumentidele, mida NOYB oma 25. jaanuari 2023. aasta e-kirjas taotles, ja võimaluse tutvuda osaliselt teiste dokumentidega.

Nõuded

19 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus osas, milles andmekaitsenõukogu jättis rahuldamata tema poolt harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel esitatud toimikuga tutvumise taotluse;

– mõista kohtukulud välja andmekaitsenõukogult;

– jätta Meta kohtukulud tema enda kanda.

20 Andmekaitsenõukogu palub Üldkohtul:

– jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

– teise võimalusena jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt, ja kui seda ei tehta, siis jätta Meta kohtukulud tema enda kanda.

21 Meta palub Üldkohtul:

– jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

– teise võimalusena jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud, kaasa arvatud Meta kohtukulud, välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Hagi vastuvõetavus

22 Andmekaitsenõukogu väidab, et hagi on vastuvõetamatu, kuna vaidlustatud otsus ei muuda hageja õiguslikku olukorda. Tegemist on hageja suhtes üksnes vaheaktiga, mille eesmärk oli saada temalt rohkem täpsustusi tema dokumentidega tutvumise taotluse eseme kohta vastavalt määruse nr 1049/2001 artikli 6 lõikele 2 ja leida temaga koos õiglane lahendus selle artikli lõike 3 alusel, arvestades asjasse puutuvate dokumentide suurt arvu, millega hageja pealegi nõustus. Vaidlustatud otsus ei sisalda seega andmekaitsenõukogu lõplikku seisukohta dokumentidega tutvumise taotluse sisu kohta ja eelkõige ei jäeta selle otsusega tema taotlust rahuldamata.

23 Sellega seoses täpsustab andmekaitsenõukogu, et ta menetles nimelt hageja dokumentidega tutvumise taotlust NOYB 25. jaanuari 2023. aasta e-kirjas esitatud erinevatest õiguslikest alustest ühe alusel, käesoleval juhul määruse nr 1049/2001 alusel, ning et selle tulemusel edastas ta talle mitu dokumenti nii enne kui ka pärast vaidlustatud otsuse vastuvõtmist. Ta väidab, et selle taotluse ainus eesmärk oli saada teatavaid dokumente, sõltumata viidatud õiguslikust alusest. Nii esitas hageja taotluse, milles tugineti mitmele õiguslikule alusele, selle asemel et esitada mitu taotlust, millest igaüks oleks põhinenud erineval õiguslikul alusel. Viidates oma 12. aprilli 2023. aasta otsusele (vt eespool punkt 18), väidab ta, et määruse nr 1049/2001 alusel sai hageja lõpuks tutvuda samade dokumentidega, millega ta oleks saanud tutvuda juhul, kui tema taotlust oleks analüüsitud harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel.

24 Meta väidab, et hagi on vastuvõetamatu, kuna vaidlustatud otsus on harta artikli 41 lõike 2 punkti b puudutavas osas akt, mis vaid kinnitab andmekaitsenõukogu 21. novembri 2022. aasta kirjas NOYB-le antud vastust (vt eespool punkt 8), mis ise on siduva otsuse 3/2022 vastuvõtmiseni viinud menetluses üksnes vaheakt. Selle kirjaga jättis andmekaitsenõukogu hageja 10. augusti 2022. aasta dokumentidega tutvumise taotluse rahuldamata (vt eespool punkt 7). Seda rahuldamata jätmist oleks saanud vaidlustada üksnes hagiga menetlust lõpetava siduva otsuse 3/2022 peale.

25 Hageja väidab, et hagi on vastuvõetav.

26 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib ELTL artiklis 263 ette nähtud tühistamishagi esitada Euroopa Liidu institutsioonide, organite või asutuste kõikide aktide peale, mille eesmärk on sõltumata nende laadist või vormist tekitada siduvaid õiguslikke tagajärgi hageja huve mõjutaval viisil, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus seisundis (vt selle kohta 11. novembri 1981. aasta kohtuotsus IBM *vs.* komisjon, 60/81, EU:C:1981:264, punkt 9, ja 18. novembri 2010. aasta kohtuotsus NDSHT *vs.* komisjon, C-322/09 P, EU:C:2010:701, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

27 Selleks et kindlaks teha, kas akt tekitab siduvaid õiguslikke tagajärgi, tuleb analüüsida selle akti sisu ja hinnata akti tagajärgi objektiivsete kriteeriumide, näiteks akti sisu põhjal, võttes vajaduse korral arvesse akti vastuvõtmise konteksti ja selle vastu võtnud institutsiooni volitusi (vt 20. veebruari 2018. aasta kohtuotsus Belgia *vs.* komisjon, C-16/16 P, EU:C:2018:79, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Vaidlustatavateks aktideks on põhimõtteliselt meetmed, millega kinnitatakse haldusmenetluse lõpus liidu institutsiooni, organi või asutuse lõplik seisukoht ja mille eesmärk on tekitada siduvaid õiguslikke tagajärgi hageja huve mõjutaval viisil, välja arvatud muu hulgas vahemeetmed, mille eesmärk on valmistada ette lõplik otsus ja millel selliseid tagajärgi ei ole, ning samuti aktid, millega lihtsalt kinnitatakse varasemat õigel ajal vaidlustamata otsust (vt 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus Satcen *vs.* KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

29 Esimesena, mis puudutab andmekaitsenõukogu esitatud asja läbivaatamist takistavat asjaolu, siis see põhineb eeldusel, et ta ei võtnud vaidlustatud otsuses seisukohta harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel esitatud dokumentidega tutvumise taotluse kohta, kuna ta otsustas käsitleda dokumentidega tutvumise taotlust üksnes määruse nr 1049/2001 alusel, mis on õiguslik alus, millele on viidatud ka NOYB 25. jaanuari 2023. aasta e-kirjas (vt eespool punkt 13) ja mis oleks viinud sama tulemuseni, milleni jõuti eespool viidatud sätte kohaldamisel. See eeldus on aga väär.

30 Vaidlustatud otsus on andmekaitsenõukogu vastus toimikuga tutvumise taotlusele, mis esitati NOYB 25. jaanuari 2023. aasta e-kirjaga. Selles e-kirjas tugines hageja oma taotluses peamiselt harta artiklile 41 ja täiendavalt ka „mis tahes muule õiguslikule alusele“, st põhiliselt määrusele nr 1049/2001.

31 Vaidlustatud otsusest nähtub, et andmekaitsenõukogu võttis selles otsuses seisukoha nii harta artiklil 41 põhineva dokumentidega tutvumise taotluse kohta – mõistes õigesti, et eelkõige on taotlus esitatud nimetatud artikli lõike 2 punkti b alusel – kui ka määruse nr 1049/2001 alusel esitatud taotluse kohta. Seega, mis puudutab selle määruse alusel esitatud dokumentidega tutvumise taotlust, siis palus andmekaitsenõukogu hagejal selgitada selle ulatust ja nõustuda õiglase lahendusega. Selles osas, nagu väidab andmekaitsenõukogu, on vaidlustatud otsus üksnes vahemeede, mille eesmärk on valmistada ette lõplik otsus – mis käesoleval juhul tehti 12. aprillil 2023 (vt eespool punkt 18) – ja mis ei tekita mingeid siduvaid õiguslikke tagajärgi hageja huve mõjutaval viisil. Vaidlustatud otsuse see osa ei ole siiski käesoleva hagi ese.

32 Mis puudutab harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel esitatud toimikuga tutvumise taotlust, siis märkis andmekaitsenõukogu, et ta hindas seda „põhjalikult“, enne kui ta järeldas, et see taotlus tuleb jätta rahuldamata põhjusel, et kuna siduv otsus 3/2022 ei saa hagejat kahjustada, puudub tal ka tutvumisõigus. Järelikult tuleb asuda seisukohale, et vaidlustatud otsuses on keeldutud võimaldamast toimikuga tutvuda, mille kohta esitas hageja taotluse harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel. Lisaks, kuna toimikuga tutvumise taotlus ja sellest tulenevalt vaidlustatud otsus tehti ajal, mil nii siduv otsus 3/2022 kui ka Iiri järelevalveasutuse lõplik otsus olid juba vastu võetud, siis tuleb asuda seisukohale, et vaidlustatud otsus kinnitab lõplikult andmekaitsenõukogu seisukoha dokumentidega tutvumise taotluse suhtes osas, milles see põhineb harta artikli 41 lõike 2 punktil b, ning mõjutab viivitamata ja pöördumatult hageja õiguslikku olukorda tema võimaliku õiguse osas tutvuda andmekaitsenõukogu toimikuga.

33 Asjaolu, et andmekaitsenõukogu vaatas paralleelselt läbi dokumentidega tutvumise taotlust, mis esitati määruse nr 1049/2001 alusel, ei sea eeltoodud järeldusi kahtluse alla. Harta artikli 41 lõike 2 punktis b sätestatud toimikuga tutvumise õigus ja määruses nr 1049/2001 ette nähtud üldsuse õigus tutvuda institutsioonide dokumentidega kuuluvad nimelt kahe erineva õigusliku regulatsiooni kohaldamisalasse.

34 Nii ei laiene kõigepealt need õigused samadele isikutele: kui dokumentidega tutvumise õigus on igal liidu kodanikul ning igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, siis toimikuga tutvumise õigus on isikul, keda toimik „puudutab“ ja kelleks on selle õiguse omanik ise.

35 Edasi, need kaks õigust ei pruugi tingimata puudutada samu dokumente: harta artikli 41 lõike 2 punktis b sätestatud õigus tutvuda dokumentidega on kohaldatav selle isiku toimikule, keda see puudutab, samas kui määruses nr 1049/2001 ette nähtud õigus tutvuda dokumentidega on kohaldatav kõigi institutsiooni dokumentide suhtes, olenemata sellest, kas asjaomase isiku toimik on olemas.

36 Lisaks, kui määruse nr 1049/2001 artiklites 7 ja 8 on ette nähtud kahestaadiumiline haldusmenetlus, mis eelneb võimalikule hagi esitamisele liidu kohtusse, siis harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel toimikuga tutvumise taotlusele sellist nõuet kehtestatud ei ole.

37 Lõpuks on dokumentidega tutvumise õigusel teatavad avalikest või erahuvidest lähtuvad piirangud. Täpsemalt on määruse nr 1049/2001 artiklis 4 ette nähtud erandnormid, mis lubavad institutsioonidel keelduda võimaldamast tutvuda dokumendiga siis, kui selle avalikustamine kahjustaks mõnda selle sättega kaitstud erandit. Toimikuga tutvumise õigust piirab omakorda ainult „konfidentsiaalsuse ning ameti- ja ärisaladusega seotud õigustatud huvidega arvestamine“. Tuleb lisada, et nende kahe korra viimati nimetatud erinevuse tagajärg on see, et ei ole tagatud, et määruse nr 1049/2001 alusel esitatud dokumentidega tutvumise taotlus annab edastatavate dokumentide osas igal juhul sama tulemuse kui taotluse puhul, mis esitatakse harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel. Sellega seoses tuleb märkida, et andmekaitsenõukogu möönis kohtuistungil Üldkohtu küsimusele vastates ja vastupidi sellele, mida ta väitis oma menetlusdokumentides, et käesoleval juhul oleks hagejal viimati nimetatud sätte alusel dokumentidele ulatuslikum juurdepääs kui see, mis tal oli määruse nr 1049/2001 alusel.

38 Sellest tuleneb, et andmekaitsenõukogu esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tuleb tagasi lükata.

39 Teisena, mis puudutab argumenti, et vaidlustatud otsus on puhtalt kinnitavat laadi, siis piisab, kui märkida, et see põhineb andmekaitsenõukogu 21. novembri 2022. aasta kirja vääral tõlgendusel. Selles kirjas, mis saadeti ajal, mil määruse 2016/679 artikli 65 lõike 1 punktis a ette nähtud menetlus oli pooleli, vastas andmekaitsenõukogu NOYB 10. augusti 2022. aasta kirjale (vt eespool punkt 7), milles tal paluti võimaldada NOYB-l kasutada oma õigust olla ära kuulatud pärast seda, kui talle oli antud täielik juurdepääs kohtuasja toimikule. Andmekaitsenõukogu võttis oma vastuses seisukoha üksnes hageja õiguse kohta olla enne siduva otsuse vastuvõtmist ära kuulatud, eitades tema sellise õiguse olemasolu ja mainides sellega seoses üksnes harta artikli 41 lõike 2 punkti a ja oma töökorra artiklit 11, milles on muu hulgas ette nähtud, et enne sellise otsuse tegemist peab see nõukogu tagama, et „kõik isikud, keda võidakse kahjustada, on ära kuulatud“. Andmekaitsenõukogu ei võtnud oma 21. novembri 2022. aasta kirjas seisukohta võimaluse kohta tutvuda toimikuga harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel. Sellest järeldub, et vaidlustatud otsust ei saa pidada puhtalt seda kirja kinnitavaks otsuseks.

40 See on nii seda enam, et nagu on märgitud eespool punktis 30, kujutab see otsus endast tegelikult andmekaitsenõukogu vastust toimikuga tutvumise taotlusele, mis esitati NOYB 25. jaanuari 2023. aasta e-kirjas. Nagu ta kohtuistungil kinnitas, käsitles andmekaitsenõukogu 25. jaanuari 2023. aasta toimikuga tutvumise taotlust uue taotlusena võrreldes sellega, mille NOYB esitas 10. augustil 2022. Nimelt esitati see taotlus pärast nii siduva otsuse 3/2022 vastuvõtmist kui ka selle siduva otsuse täitmiseks vastu võetud Iiri järelevalveasutuse lõplikku otsust. Taotlus puudutas seega toimikut, mida oli algsega võrreldes täiustatud. Oma olemuselt dünaamiline haldustoimik võib aja jooksul muutuda sõltuvalt sellesse kantud aktidest või tõenditest.

41 Seega tuleb hagi tunnistada vastuvõetavaks.

Sisulised küsimused

42 Hagi põhjenduseks esitab hageja üheainsa väite, mille kohaselt on rikutud harta artikli 41 lõike 2 punkti b ja mis jaguneb neljaks osaks. Esimeses väiteosas väidab ta, et selle sätte alusel ei sõltu toimikuga tutvumise õigus tingimusest, et toimiku põhjal võetud meede peab taotluse esitajat kahjustama, vaid et ainus kohaldatav kriteerium on see, et toimik peab taotlejat puudutama. Teises väiteosas väidab ta, et andmekaitsenõukogu toimik, millega tutvumist ta taotles, puudutab teda. Kolmandas väiteosas kinnitab ta, et selles sättes ette nähtud toimikuga tutvumise õigus ei sõltu harta artikli 41 lõike 2 punktis a ette nähtud õigusest olla ära kuulatud. Neljandas väiteosas, mis on esitatud teise võimalusena, väidab ta, et siduv otsus 3/2022 teda igal juhul kahjustab.

43 Esimest, teist ja kolmandat väiteosa analüüsitakse koos, kuna need põhinevad üksteist täiendavatel argumentidel.

44 Esimeses väiteosas märgib hageja, et toimikuga tutvumise võimaldamisest keeldumine, mille andmekaitsenõukogu vaidlustatud otsuses ette nägi, põhineb järeldusel, et siduv otsus 3/2022 ei saa teda kahjustada. Erinevalt harta artikli 41 lõike 2 punktist a ei näe harta artikli 41 lõike 2 punkt b sellist nõuet aga ette, vaid seab toimikuga tutvumise õiguse sõltuvusse üksnes tingimusest, et toimik taotlejat „puudutaks“.

45 Teises väiteosas väidab hageja, et on vaieldamatu, et andmekaitsenõukogu toimik, millega ta tutvumist taotles, teda „puudutab“ harta artikli 41 lõike 2 punkti b tähenduses, sest siduv otsus 3/2022 on seotud juhtumiga, mis algatati pärast seda, kui ta esitas määruse 2016/679 artikli 77 alusel Meta vastu kaebuse, nagu on meelde tuletatud selle otsuse punktis 3. Nimetatud otsuses viidatakse rohkem kui 160 korda kaebusele ja selle esitajale.

46 Kolmandas väiteosas väidab hageja, et harta artikli 41 lõike 2 punktis b ette nähtud õigus tutvuda toimikuga on sõltumatu õigus harta artikli 41 lõike 2 punktis a ette nähtud õigusest olla ära kuulatud ning sellel on laiem ulatus kui viimati nimetatud õigusel. Õigus olla ära kuulatud kuulub peamiselt kaitseõiguste hulka, samas kui õigus tutvuda toimikuga on osa poolte võrdsuse põhimõttest ja õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile. Euroopa Kohus käsitleb neid kahte õigust eraldi ega sea toimikuga tutvumise õiguse tingimuseks õigust olla menetluses ära kuulatud.

47 Repliigis esitab hageja argumendid toimikuga tutvumise õiguse väidetava autonoomse laadi kohta. Selles kontekstis tuletab ta eelkõige meelde, et vastavalt harta artikli 52 lõikele 1 tohib hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata ainult seadusega, ning ta esitab mitu argumenti, mis puudutavad muu hulgas harta artikli 41 lõike 2 punkti b grammatilist, teleoloogilist ja süstemaatilist tõlgendamist. Viimati nimetatud aspekti kohta väidab ta ka, et tema kaebust „käsitleti“ harta artikli 41 lõike 1 tähenduses kõnealuses menetluses, et nagu harta

artikli 8 lõikes 2 sätestatud igaühe õigust tutvuda tema kohta kogutud isikuandmetega, peab isiku õigust tutvuda teda puudutava toimikuga saama teostada sõltumata muu õiguse teostamisest või sellest, kas see teda kahjustab, ning et tähtsust ei oma see, kuidas asjaomane isik teda puudutavat toimikut kasutab.

48 Andmekaitsenõukogu vastab oma kostja vastuses selle ainsa väite kolmele esimesele osale üldiselt, leides sisuliselt, et harta artikli 41 lõike 2 punkt b on kohaldatav üksnes olukordades, kus otsus, mida see toimik puudutab, võib toimikuga tutvumist taotlevat isikut kahjustada.

49 Sellega seoses väidab andmekaitsenõukogu esimesena, et harta artikli 41 lõike 2 sõnastusest tuleneb, et õigus tutvuda toimikuga on õiguse heale haldusele „alamkomponent“ ning et viimati nimetatud õigus – mille üldkohaldatav laad on ette nähtud selle artikli lõikes 1 – ei ole autonoomne õigus. Toimikuga tutvumise õigusel on seega „individuaalne mõõde“, kuivõrd see on kohaldatav vaid isikute suhtes, kelle „asju“ liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitlevad.

50 Teisena väidab andmekaitsenõukogu, et asjaolu, et õigus heale haldusele, mille alamkomponent on toimikuga tutvumise õigus, ei ole autonoomne õigus, tähendab, et isikul on toimikuga tutvumise õigus vaid siis, kui ilma sellise tutvumiseta võib menetluse tulemus olla teistsugune, mõjutades seega konkreetselt tema kaitseõigusi. Õigus tutvuda toimikuga on sarnaselt õigusega olla ära kuulatud osa kaitseõigustest. Seega ei ole isikutel, kes ei saa tugineda tõelistele kaitseõigustele – see tähendab neil, kelle suhtes ei ole algatatud menetlust, mis võib viia neid kahjustava otsuseni –, õigust harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel toimikuga tutvuda.

51 Andmekaitsenõukogu vaidleb vasturepliigis vastu ka hageja argumentidele, mis põhinevad harta artikli 41 lõike 2 punkti b grammatilisel, teleoloogilisel ja süstemaatilisel tõlgendamisel. Esiteks leiab andmekaitsenõukogu, et hageja viide määrusele 2016/679, et toetada harta grammatilist tõlgendust, on metoodilisest seisukohast väär ja jätab tähelepanuta liidu teisese õigusakti ja liidu esmase õiguse hierarhia. Igal juhul on harta artiklis 41 viidatud isiku „küsimuste“ või „andmete“ töötlemisele, samas kui määruses 2016/679 on viidatud kaebuste lahendamisele, mis on erinev toiming, lisaks asjaolule, et käesoleval juhul ei saa asuda seisukohale, et andmekaitsenõukogu töötles hageja küsimusi või andmeid. Teiseks väidab andmekaitsenõukogu, et harta artikli 41 lõike 2 punktist b tulenev toimikuga tutvumise õigus ei ole tingimusteta õigus, ning ta vaidleb vastu sellele, et asjakohane on analoogia isiku õigusega tutvuda oma isikuandmetega, mis tema kohta on kogutud. Andmekaitsenõukogu rõhutab, et toimikuga tutvumise õiguse eesmärk on tagada kaitseõigused ja poolte võrdsuse põhimõte, võimaldades isikutel, kelle suhtes kohaldatakse meetmeid, mis võivad neid kahjustada, analüüsida nende kaitse seisukohast asjakohaseid dokumente, ning seega ei saa seda mõista isoleeritult. Käesoleval juhul ei ole hageja tõendanud, et andmekaitsenõukogu keeldumine võimaldada tal toimikuga tutvuda rikkus tema kaitseõigusi. Kuna siduv otsus 3/2022 ei ole adresseeritud hagejale ega mõjuta teda, ei saa see keeldumine teda kahjustada. Hagejal on riigisisesed õiguskaitsevahendid, et vaidlustada pädevate järelevalveasutuste lõplikud otsused, millega ta rahul ei ole, ning kui sellise otsusega täidetakse andmekaitsenõukogu vastu võetud siduvat otsust ja selle kehtivus on kahtluse alla seatud, peab liikmesriigi kohus esitama Euroopa Kohtule ELTL artikli 267 alusel eelotsuse küsimuse selle kehtivuse hindamiseks.

52 Meta väidab esimesena, et määruse 2016/679 artikli 65 lõike 1 punktis a ette nähtud menetluses, mis on laadilt haldusmenetlus, ei anna määrus 2016/679 kaebuse esitajale õigust olla ära kuulatud või tutvuda andmekaitsenõukogu toimikuga. Sellega seoses tõmbab ta paralleeli liidu konkurentsieeskirjade kohaldamise menetlustega, märkides, et nendes menetlustes ei ole ettevõtjad, kelle suhtes uurimine on algatatud, ja need, kes on esitanud kaebuse, samas

menetluslikus olukorras. Viimati nimetatud ettevõtjate menetlusõigused ei ole nii ulatuslikud kui esimesena nimetatud ettevõtjate kaitseõigused. Neil on vaid piiratud õigus toimikuga tutvuda: nad saavad seda teha üksnes erilistel asjaoludel, muu hulgas juhul, kui nende kaebus kavatsetakse tagasi lükata. Ühestki määruse 2016/679 sättest ei tulene, et kaebuse esitaja peab olema samas menetluslikus olukorras kui isik, kelle suhtes viiakse läbi uurimist. See määrus ega andmekaitsenõukogu töökord ei anna kaebuse esitajale õigust toimikuga tutvuda. Lisaks ei ole kaebuse esitaja ja isiku vahel, kelle suhtes viiakse määruse 2016/679 artiklis 60 või artikli 65 lõike 1 punktis a ette nähtud menetluse käigus läbi uurimist, kohaldatav poolte võrdsuse põhimõte.

53 Teisena väidab Meta, et hagejal ei ole õigust tutvuda andmekaitsenõukogu toimikuga ka harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel. Ta väidab, et see õigus on üks kõigist harta artikli 41 lõikes 2 ette nähtud kaitseõigustest ning et toimikuga tutvumist taotlev isik peab selleks, et tal see õigus tekiks, tõendama, et menetlus teda kahjustab. Ei piisa sellest, et menetluse toimik teda puudutab. Käesoleval juhul ei ole hageja esitatud toimikuga tutvumise taotlus seotud eelkõige õigusega olla ära kuulatud. Hageja ei esitanud ka siduva otsuse 3/2022 peale kaebust, mis põhineks tema kaitseõiguste väidetaval rikkumisel. Tegelikult on tema toimikuga tutvumise taotluse põhjuseks tema kavatsus osaleda muudes liikmesriigi kohtutes toimuvates menetlustes, milles osaleb muu hulgas Meta.

54 Oma märkustes menetlusse astuja seisukohtade kohta viitab hageja 7. detsembri 2023. aasta kohtuotsusele SCHUFA Holding (täitmata jäänud võlakohustusest vabastamine) (C-26/22 ja C-64/22, EU:C:2023:958), milles Euroopa Kohus leidis, et kaebuse esitajatel on õigus nõuda selle kohta otsuse tegemist ja seda, et selle otsuse üle teostatakse täielikku kohtulikku kontrolli, nagu on ette nähtud määruse 2016/679 artiklis 78. See tähendab nii õigust olla ära kuulatud kui ka õigust tutvuda toimikuga. Neid põhimõtteid tuleks kohaldada ka juhul, kui kaebuse läbivaatamisel kasutatakse järjepidevuse mehhanismi, mille raames võtab andmekaitsenõukogu vastu siduva otsuse. Lisaks on ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse määruse 2016/679 kohaldamisega seotud täiendavad menetlusnormid (COM(2023) 348 (final)) – nii Euroopa Parlamendi pakutud muudatusettepanekutes kui ka Euroopa Liidu Nõukogu volitustes sisalduvas redaktsioonis –, ette nähtud kaebuse esitajate ja vastutavate töötlejate õigus tutvuda toimikuga. Lisaks ei leia hageja erinevalt Metast, et asjakohane on tõmmata paralleel liidu konkurentsieeskirjade kohaldamise menetlustega.

55 Harta artikkel 41 „Õigus heale haldusele“ näeb lõikes 1 ette, et „[i]gaühel on õigus sellele, et liidu institutsioonid ja organid käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul“.

56 Sama artikli lõikes 2 on täpsustatud, et see õigus „kätkeb“ endas muu hulgas:

„a) igaühe õigust, et teda kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada;

b) igaühe õigust tutvuda teda puudutavate andmetega, võttes samal ajal arvesse konfidentsiaalsuse ning ameti- ja ärisaladusega seotud õigustatud huve;

c) asutuste kohustust põhjendada oma otsuseid.“

Toimikuga tutvumise õiguse autonoomsus võrreldes õigusega olla ära kuulatud

57 Kõigepealt tuleb rõhutada, et nagu nõustuvad ka pooled, ei ole ühtegi õigusakti, mis reguleeriks konkreetselt või lausa piiraks määruse 2016/679 artikli 77 alusel esitatud kaebuse esitaja õigust tutvuda andmekaitsenõukogu toimikuga, mis valmistab ette selle määruse artikli 65 lõike 1 punkti a alusel siduva otsuse vastuvõtmist. Eelkõige ei leidu selle õiguse kasutamise piiranguid ei määruses 2016/679 ega andmekaitsenõukogu töökorras, nagu see nõukogu kohtuistungil Üldkohtu küsimusele vastates ka kinnitas.

58 Neil asjaoludel tuleb kindlaks teha, kas harta artikli 41 lõike 2 punkt b annab kaebuse esitajale õiguse sellise toimikuga tutvuda või sõltub selle õiguse kasutamine harta artikli 41 lõike 2 punktis a sätestatud õigusest olla ära kuulatud.

59 Pooled vaidlevad selles sättes ette nähtud toimikuga tutvumise õiguse autonoomse laadi üle. Andmekaitsenõukogu ja Meta seisukoht on, et see õigus ei ole autonoomne, vaid tuleneb kaitseõiguste tagamise põhimõttest, mille tagajärjel on see õigus üksnes isikutel, kelle suhtes on algatatud menetlus, mis võib viia neid kahjustava akti vastuvõtmiseni. Hageja leiab seevastu, et see õigus on kaitseõiguste tagamise põhimõttest sõltumatu ning ainus tingimus, mis peab selle kasutamiseks olema täidetud, on see, et toimik peab „puudutama“ isikut, kes soovib sellega tutvuda.

60 Kõigepealt tuleb märkida, et käesoleval juhul esitas hageja andmekaitsenõukogu toimikuga tutvumise taotluse ajal, mil haldusmenetlus, mille tulemusel võeti vastu siduv otsus 3/2022, oli juba lõpetatud, ja pärast seda, kui Iiri järelevalveasutus oli selle otsuse oma 31. detsembri 2022. aasta lõpliku otsusega juba täitnud (vt punktid 30 ja 40 eespool). Selle taotluse eesmärk ei olnud mitte võimaldada hagejal kasutada võimalikku õigust olla ära kuulatud andmekaitsenõukogu menetluses, nagu rõhutab ka Meta, vaid võimaldada tal saada teavet nende otsuste koostamise tingimuste kohta ning eelkõige kontrollida, kas ja mil määral võeti tema kaebuse elemente arvesse ja neid lahendati, ning seda selleks, et ta saaks vajaduse korral tõhusalt kaitsta oma seisukohta siduva otsusega 3/2022 seotud riigisisestes kohtumenetlustes. Kohtuistungil teatas hageja seega, et küsimus, kas on rikutud tema õigust olla andmekaitsenõukogu menetluses ära kuulatud, ei ole käesoleva menetluse ese.

61 Nagu hageja õigesti väidab, ei piira harta artikli 41 lõike 2 punkti b sõnastus isiku õigust tutvuda teda puudutava toimikuga tingimusega, et toimik peab olema seotud meetmega, mis võib teda kahjustada. Selline nõue sisaldub küll harta artikli 41 lõike 2 punktis a, milles on sätestatud õigus olla ära kuulatud, kuid miski nende sätete sõnastuses ega harta artikli 41 sõnastuses tervikuna ei sea põhimõtteliselt esimese õiguse kasutamist sõltuvusse teisena nimetatud õiguse teostamisest.

62 Kuigi on tõsi, et toimikuga tutvumise õigus on kaitseõiguste tõhusaks teostamiseks vajalik eeltingimus, võib selle kohaldamisala siiski olla laiem. Nii on see ka hageja puhul, kes – nagu on märgitud eespool punktis 60 – taotles tutvumist andmekaitsenõukogu toimikuga mitte selleks, et olla ära kuulatud ja tagada enda kaitse pooleliolevas haldusmenetluses, vaid selleks, et tutvuda toimiku sisuga, et hinnata kohtusse hagi esitamise otstarbekust. Harta artikli 41 lõike 2 punktis b ette nähtud toimikuga tutvumise õigus ei saa seega piirduda sellega, et see on vaid kaitseõiguste tagamise põhimõttest tulenev õigus.

63 Harta artikli 41 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada koostoimes sama artikli lõikega 1 nii, et toimikuga tutvumise õigus on seotud igaühe õigusega sellele, et liidu haldusasutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul. Kuid need haldusasutused ei

piirdu õigussubjektide juhtumite menetlemisel selliste meetmete võtmisega, mis on või võivad olla neile kahjulikud. Isiku juhtumi õiglase menetlemise kohustust võib nimelt tõlgendada nii, et see hõlmab ka kohustust talle edastada teda puudutav haldustoimik.

64 Samuti tuleb arvesse võtta asjaolu, et harta artikli 41 lõike 2 punktis b ette nähtud õigus tutvuda toimikuga on osa „õigusest heale haldusele“, mida käsitleb harta artikkel 41 tervikuna. Viimati nimetatud artiklis ei ole aga silmas peetud üksnes seda, kuidas liidu haldusasutused teostavad õigust olla ära kuulatud, mis on konkreetselt ette nähtud selle artikli lõike 2 punktis a, vaid sellel artiklil on laiem ulatus, hõlmates ka muid õigusi või põhimõtteid, mida need asutused peavad oma suhetes õigussubjektidega järgima. Seega ei piirdu täpsemalt põhimõte, et juhtumeid tuleb menetleda mõistliku aja jooksul (harta artikli 41 lõige 1), liidu asutuste kohustus põhjendada oma otsuseid (harta artikli 41 lõike 2 punkt c), põhimõte, et liit on kohustatud hüvitama oma haldusasutuste tekitatud kahju (harta artikli 41 lõige 3), ja põhimõte, mille kohaselt on liidu haldusasutused kohustatud suhtlema õigussubjektidega liidu keeles, mida nad kasutavad (harta artikli 41 lõige 4), üksnes olukordadega, kus tuleb kohaldada kaitseõigusi.

65 Seega tuleb järeldada, et isikul on õigus tutvuda teda puudutava toimikuga, isegi kui ta ei ole olukorras, kus ta saaks tugineda oma õigusele olla ära kuulatud, kuid seda siiski tingimusel – nagu tagapool üksikasjalikumalt selgitatakse –, et asjaomases valdkonnas puuduvad erinormid, mis piiraksid toimikuga tutvumise õiguse kasutamist vastavalt harta artikli 52 lõike 1 nõuetele.

66 Eespool punktis 65 esitatud järeldust ei lükka ümber kohtupraktika, millele andmekaitsenõukogu ja Meta oma menetlusdokumentides ja kohtuistungil tuginevad.

67 Osas, mis puudutab 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsust Hispaania *vs.* komisjon (T-65/10, T-113/10 ja T-138/10, ei avaldata, EU:T:2013:93), siis lisaks sellele, et see tühistati apellatsioonimenetluses 24. juuni 2015. aasta kohtuotsusega Hispaania *vs.* komisjon (C-263/13 P, EU:C:2015:415), on selle punktis 38, mille andmekaitsenõukogu välja tõi, sisuliselt üksnes meelde tuletatud, et harta artiklis 41 sätestatud õigus heale haldusele ei kujuta endast autonoomset õigust, vaid et see väljendub mitmesugustes eri õigustes, nagu igaühe õigus tutvuda teda puudutava toimikuga. 20. mai 2015. aasta kohtuotsus Yuanping Changyuan Chemicals *vs.* nõukogu (T-310/12, ei avaldata, EU:T:2015:295, punkt 225) ei puuduta õigust tutvuda toimikuga, vaid seda, et institutsioon ei järginud kohaldatavates õigusnormides ette nähtud miinimumtähtaega, mis on antud asjaomastele ettevõtjatele seisukohtade esitamiseks, ning seda harta artikli 41 lõike 2 punkti a kontekstis. 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus UBS Europe jt (C-358/16, EU:C:2018:715, punkt 66); 6. detsembri 1994. aasta kohtuotsus Lisrestal jt *vs.* komisjon (T-450/93, EU:T:1994:290, punkt 42); 29. juuni 1995. aasta kohtuotsus ICI *vs.* komisjon (T-36/91, EU:T:1995:118, punkt 69); 9. juuli 1999. aasta kohtuotsus New Europe Consulting ja Brown *vs.* komisjon (T-231/97, EU:T:1999:146, punkt 42) ja 14. juuli 2021. aasta kohtuotsus AI *vs.* ECDC (T-65/19, EU:T:2021:454, punkt 155) puudutavad olukordi, kus tuli järgida huvitatud isiku kaitseõiguste tagamise põhimõtet ja kus tema õigust tutvuda toimiku dokumentidega peeti üksnes selle põhimõtte osaks.

68 Mis puudutab 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsust Ryanair ja Airport Marketing Services *vs.* komisjon (T-165/15, EU:T:2018:953), siis tuleb meelde tuletada, et riigiabi kontrolli valdkonnas on Euroopa Komisjoni haldustoimikuga tutvumise õiguse piirangud „ette nähtud seadusega“ harta artikli 52 lõike 1 tähenduses, see tähendab, et need tulenevad nii aluslepingu sättest kui ka selle rakendamiseks vastu võetud teisese õiguse aktist. Sellega seoses tuleb märkida, et selles valdkonnas on menetlust reguleerivad aluspõhimõtted määratletud otseselt aluslepingus, st ELTL artiklis 108. Seda artiklit, mis järgnes EÜ asutamislepingu artiklile 93 (hiljem EÜ artikkel 88), on

Euroopa Kohus järjepidevalt tõlgendanud nii, et see nõuab komisjonilt võistlevat menetlust ja kaitseõiguste järgimist üksnes abi andmise eest vastutava liikmesriigi, mitte menetluses osalevate teiste huvitatud isikute, sealhulgas kaebuse esitaja suhtes (vt selle kohta 2. aprilli 1998. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 59; 24. septembri 2002. aasta kohtuotsus Falck ja Acciaierie di Bolzano *vs.* komisjon, C-74/00 P ja C-75/00 P, EU:C:2002:524, punktid 81–84, ning 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Ryanair ja Airport Marketing Services *vs.* komisjon, T-165/15, EU:T:2018:953, punkt 56).

69 See tõlgendus, mille kohtupraktika on andnud sellele aluslepingu artiklile – mis asetub õigusnormide hierarhias samale tasemele harta artikliga 41, kuid mida võib pidada erinormiks viimati nimetatud artikli suhtes –, võeti üle nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrusesse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL artikli 108] kohaldamiseks (EÜT 1999, L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), millele järgnes nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL] artikli 108 kohaldamiseks (ELT 2015, L 248, lk 9). Täpsemalt annavad need kaks määrust komisjoni haldustoimikuga tutvumise õiguse üksnes abi andmise eest vastutavale liikmesriigile (vt selle kohta määrusega nr 659/1999 seoses 29. juuni 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Technische Glaswerke Ilmenau, C-139/07 P, EU:C:2010:376, punktid 56–58).

70 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses Ryanair ja Airport Marketing Services *vs.* komisjon (T-165/15, EU:T:2018:953) valitud lahendust ei saa üle kanda sellisele juhtumile nagu see, mis on kõne all käesolevas asjas. Nimelt ei ole käesolevas kohtuasjas kõne all olevas valdkonnas „seadusega ette nähtud" piirangut harta artikli 52 lõike 1 tähenduses määruse 2016/679 artikli 77 alusel esitatud kaebuse esitaja õigusele tutvuda andmekaitsenõukogu toimikuga, nagu on juba tõdetud eespool punktis 57. Lisaks tuginesid kohtuasjas, milles see kohtuotsus tehti, hagejad harta artiklile 41 koostoimes kaitseõiguste tagamise põhimõttega, vaidlustades selle, et haldusmenetluse käigus ei lubanud komisjon neil tutvuda riigiabi toimikuga, samas kui käesolevas asjas esitati nii toimikuga tutvumise taotlus kui ka andmekaitsenõukogu otsus, millega taotlus rahuldamata jäeti, pärast haldusmenetluse lõppu ehk ajal, mil kaitseõiguste võimaliku rikkumise küsimus oli ära langenud (vt punktid 30, 40 ja 60 eespool).

71 Samamoodi ei ole arutluskäigu selles etapis analüüsitava küsimuse lahendamisel asjakohane Meta välja pakutud analoogia piiratud menetlusõigustega, mis on kaebuse esitajal ettevõtjate koondumiste kontrolli ja ELTL artikli 101 kohaldamise menetlustes ning millega seoses ta viitab 28. juuni 2012. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* Éditions Odile Jacob (C-404/10 P, EU:C:2012:393) ja 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* EnBW (C-365/12 P, EU:C:2014:112), mis käsitlevad määrusel nr 1049/2001 põhinevaid komisjoni haldustoimikuga tutvumise taotlusi. Nimelt on nendes valdkondades olemas ka erinormid, mis piiravad õigust tutvuda komisjoni toimikuga, seda nii ettevõtjate koondumiste kontrolli menetluses (vt selle kohta 28. juuni 2012. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Éditions Odile Jacob, C-404/10 P, EU:C:2012:393, punktid 118 ja 119) kui ka ELTL artikli 101 kohaldamise menetluses (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, punkt 86).

72 Kohtuasjas, milles tehti 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus Del Valle Ruíz jt *vs.* komisjon ja SRB (T-510/17, EU:T:2022:312), olid hagejad krediidiasutuse aktsionärid või selle võlakirjade omanikud enne seda, kui krediidiasutuse suhtes võeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediidiasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT 2014, L 225, lk 1), alusel vastu kriisilahendusskeem. Nad väitsid eelkõige, et rikutud on harta artikli 41

lõike 2 punkti b, kuna Ühtne Kriisilahendusnõukogu (SRB) ja komisjon ei võimaldanud neil enne vaidlustatud otsuste vastuvõtmist tutvuda dokumentidega, millele nad nende otsuste vastuvõtmisel tuginesid.

73 Kohtuasjas, milles tehti 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus Del Valle Ruíz jt *vs.* komisjon ja SRB (T-510/17, EU:T:2022:312), taotlesid hagejad sarnaselt käesoleva kohtuasjaga seega võimalust tutvuda toimikuga ajal, mil haldusmenetlus oli juba lõppenud, ja seda selleks, et nad saaksid kasutada oma õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Selles kohtuasjas järeldas Üldkohus, et hagejad ei saa tugineda harta artikli 41 lõike 2 punktis b sätestatud toimikuga tutvumise õigusele pärast seda, kui ta oli märkinud, et see õigus on ette nähtud isikutele või ettevõtjatele, kelle suhtes on algatatud menetlus või tehtud teatud otsus (vt selle kohta 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus Del Valle Ruíz jt *vs.* komisjon ja SRB, T-510/17, EU:T:2022:312, punkt 463), millega käesolevas asjas tegemist ei ole. Sellele järeldusele jõudmisel võttis Üldkohus siiski arvesse muu hulgas seda, et määruses nr 806/2014 on säte, mis näeb ette toimikuga tutvumise õiguse üksusele, kelle suhtes on algatatud menetlus, mille tulemusel võetakse vastu kriisilahendusskeem (vt selle kohta 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus Del Valle Ruíz jt *vs.* komisjon ja SRB, T-510/17, EU:T:2022:312, punktid 458 ja 464). Seega, isegi kui 1. juuni 2022. aasta kohtuotsuses Del Valle Ruíz jt *vs.* komisjon ja SRB (T-510/17, EU:T:2022:312) analüüsitud olukorral on teatud sarnasusi käesoleva juhtumi olukorraga, erineb see siiski käesolevast olukorrast sellise õigusnormi olemasolu poolest.

74 20. detsembri 2023. aasta kohtuotsus OCU *vs.* SRB (T-496/18, ei avaldata, EU:T:2023:857), millele Meta kohtuistungil tugines, on otsene jätk 1. juuni 2022. aasta kohtuotsusele Del Valle Ruíz jt *vs.* komisjon ja SRB (T-510/17, EU:T:2022:312), kuna ka see puudutab toimikuga tutvumise taotlust, mis on esitatud pärast haldusmenetluse lõppu. Selles kohtuasjas järeldas Üldkohus, et harta artikli 41 lõike 2 punktis b sätestatud toimikuga tutvumise õigus on ette nähtud isikutele või ettevõtjatele, kelle suhtes on algatatud menetlus või tehtud teatud otsus (vt 20. detsembri 2023. aasta kohtuotsus OCU *vs.* SRB, T-496/18, ei avaldata, EU:T:2023:857, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika). Siiski võttis ta uuesti arvesse seda, et määruses nr 806/2014 oli säte, mis annab toimikuga tutvumise õiguse ettevõtjale, kelle suhtes on algatatud menetlus, mille tulemusel võeti vastu kriisilahendusskeem, ning järeldas, et hagejal kui endisi aktsionäre esindaval ühendusel sellist õigust ei ole (vt selle kohta 20. detsembri 2023. aasta kohtuotsus OCU *vs.* SRB, T-496/18, ei avaldata, EU:T:2023:857, punkt 37).

75 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et igal isikul on harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel õigus tutvuda teda puudutava toimikuga, seda ka juhul, kui toimik ei ole seotud menetlusega, mille tulemusel võidakse teha teda kahjustav akt, tingimusel et asjaomases valdkonnas puuduvad erinormid, mis kehtestaksid piirangud toimikuga tutvumise õiguse kasutamisele kooskõlas harta artikli 52 lõike 1 nõuetega.

Asjaolu, et toimik, millega tutvumist hageja taotleb, on teda puudutav toimik

76 Edasi tuleb analüüsida, kas toimikuga tutvumise taotlus, mille hageja käesoleval juhul harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel esitas, oli esitatud teda puudutava toimiku kohta.

77 Siduv otsus 3/2022, mille andmekaitsenõukogu võttis vastu määruse 2016/679 artikli 65 lõike 1 punkti a alusel, sai alguse kaebusest, mille hageja esitas selle määruse artikli 77 alusel Austria andmekaitseasutusele seoses tema isikuandmete töötlemisega Meta (endise ärinimega Facebook Ireland) poolt.

78 Määruse 2016/679 artikli 77 lõige 1 annab igale andmesubjektile õiguse esitada järelevalveasutusele kaebus, kui andmesubjekt leiab, et teda puudutavate isikuandmete töötlemine rikub seda määrust. Selle artikli lõige 2 annab talle õiguse saada järelevalveasutuselt teavet kaebuse menetlemise käigu ja tulemuse kohta.

79 Kui – nagu käesoleval juhul – kõnealune andmete töötlemine on piiriülene määruse 2016/679 artikli 4 punkti 23 tähenduses, on selle määruse artikli 56 lõikes 1 ette nähtud – ilma et see piiraks artikli 55 lõikes 1 sätestatud kohtualluvuse reegli kohaldamist –, et rakendatakse „ühtse kontaktpunkti“ mehhanismi, mis põhineb juhtiva järelevalveasutuse ja teiste asjaomaste järelevalveasutuste pädevuse jaotusel. Selle mehhanismi kohaselt on vastutava töötleja või volitatud töötleja peamise või ainsa tegevuskoha järelevalveasutus pädev tegutsema juhtiva järelevalveasutusena seoses kõnealuse vastutava töötleja või volitatud töötleja tehtud piiriülese isikuandmete töötlemisega vastavalt kõnealuse määruse artiklis 60 sätestatud koostöömenetlusele selle asutuse ja teiste asjaomaste järelevalveasutuste vahel.

80 Selles koostöömenetluses peab juhtiv järelevalveasutus eelkõige püüdma saavutada konsensust. Selleks esitab ta määruse 2016/679 artikli 60 lõike 3 kohaselt otsuse eelnõu viivitamata teistele asjaomastele järelevalveasutustele arvamuse saamiseks ning võtab asjakohaselt arvesse nende seisukohti.

81 Määruse 2016/679 artiklitest 56 ja 60 ilmneb, et kui artikli 56 lõikest 2 ei tulene vastupidist, peavad erinevad asjasse puutuvad riigisisesed järelevalveasutused piiriülese töötlemise korral nendes sätetes ette nähtud menetluse kohaselt koostööd tegema, et saavutada konsensus ja ühtne otsus, mis on siduv kõigile neile asutustele ja mille järgimise peab vastutav töötleja tagama töötlemistoimingute puhul, mis toimuvad tema kõikides tegevuskohtades liidus.

82 Määruse 2016/679 artikli 60 lõikes 4 on sätestatud, et kui mõni teine asjaomane järelevalveasutus esitab nelja nädala jooksul pärast seda, kui temaga on konsulteeritud, asjakohase ja põhjendatud vastuväite otsuse eelnõu kohta, esitab juhtiv järelevalveasutus juhul, kui ta ei võta asjakohast ja põhjendatud vastuväidet arvesse või on seisukohal, et vastuväide ei ole asjakohane ega põhjendatud, küsimuse käsitlemiseks selle määruse artiklis 63 osutatud järjepidevuse mehhanismi raames, et saada andmekaitsenõukogult siduv otsus, mis on vastu võetud selle määruse artikli 65 lõike 1 punkti a alusel.

83 Nagu andmekaitsenõukogu oma menetlusdokumentides märgib, on selle mehhanismi eesmärk lahendada selle kaudu erimeelsused juhtiva asutuse ja teiste asjaomaste järelevalveasutuste vahel kõigis küsimustes, mille kohta on esitatud asjakohane ja põhjendatud vastuväide. Andmekaitsenõukogu pädevus määruse 2016/679 artikli 65 lõike 1 punkti a alusel piirdub üksnes nende küsimustega. Ta võtab vastu siduva otsuse kõigis küsimustes, mille kohta on esitatud asjakohane ja põhjendatud vastuväide, kuid ainult nendes küsimustes.

84 See piiratud kohaldamisala on seletatav siduva otsuse enda laadiga, kuivõrd see on adresseeritud juhtivale järelevalveasutusele ja kõigile asjaomastele järelevalveasutustele ning see on neile siduv, nagu on ette nähtud määruse 2016/679 artikli 65 lõikes 2 (vt selle kohta 7. detsembri 2022. aasta kohtumäärus WhatsApp Ireland *vs.* Euroopa Andmekaitsenõukogu, T-709/21, edasi kaevatud, EU:T:2022:783, punkt 42).

85 Kuigi isik, kes esitab kaebuse määruse 2016/679 artikli 77 alusel, ei ole formaalselt osaline andmekaitsenõukogu menetluses, mille tulemusel tehakse määruse 2016/679 artikli 65 lõike 1 punkti a alusel siduv otsus, on sellel kaebusel selles menetluses keskne roll. Kõigepealt on kogu

otsustamisprotsessi lähtepunktiks see kaebus. Seejärel tuleb märkida, et kuigi andmekaitsenõukogu teeb otsuse üksnes selliste asjakohaste ja põhjendatud vastuväidete kohta, mille suhtes on juhtiv asutus ja vähemalt üks asjaomane järelevalveasutus eriarvamusel, on need vastuväited esitatud kaebuse alusel algatatud menetluses. Nendes võetakse sageli arvesse andmesubjekti esitatud fakte ja argumente, nii et andmekaitsenõukogu läbivaadatav toimik põhineb vähemalt osaliselt teabel, mille andmesubjekt on liikmesriigi järelevalveasutusele teatavaks teinud. See isik võib seega õigustatult soovida kontrollida, kas andmekaitsenõukogu võttis arvesse tema kaebuse elemente, mida on korratud või esile tõstetud asjaomaste järelevalveasutuste asjakohastes ja põhjendatud vastuväidetes, või mil määral on need mõjutanud siduva otsuse sisu. Sellega seoses tuleb märkida, et käesoleval juhul on siduvas otsuses 3/2022 korduvalt viidatud mitte ainult hageja esitatud kaebusele, vaid ka talle endale (vt punkt 45 eespool). Lõpuks on hagejal kaebuse esitajana otsene huvi menetluse tulemuse vastu, kuna selle kaebuse eesmärk on tagada määruse 2016/679 konkreetne kohaldamine olukorras, mis hõlmab tema isikuandmete töötlemist, nagu seda on kirjeldatud kaebuses.

86 Sellest tuleneb, et käesolevas asjas tuleb asuda seisukohale, et andmekaitsenõukogu toimik, mis valmistab ette siduvat otsust 3/2022, puudutab hagejat harta artikli 41 lõike 2 punkti b tähenduses.

87 Sellest järeldub, et ainsa väite kolme esimese osaga tuleb nõustuda, ilma et oleks vaja teha otsust neljanda väiteosa kohta, mis on esitatud teise võimalusena, ega Integritetsskyddsmyndigheten (eraelu puutumatuse kaitse amet, Rootsi) 2. novembri 2021. aasta otsuse, mille hageja esitas esimest korda Üldkohtu istungil, toimikusse lisamise kohta. Järelikult tuleb vaidlustatud otsus tühistada osas, milles sellega jäetakse rahuldamata hageja harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel esitatud taotlus tutvuda andmekaitsenõukogu siduvat otsust 3/2022 ettevalmistava toimikuga.

Kohtukulud

88 Vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna andmekaitsenõukogu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb vastavalt hageja nõudele kohtukulud temalt välja mõista.

89 Üldkohus võib kodukorra artikli 138 lõike 3 kohaselt otsustada, et menetlusse astuja, keda ei ole selle artikli lõigetes 1 ja 2 nimetatud, kannab ise oma kohtukulud. Käesolevas kohtuasjas tuleb jätta Meta kohtukulud tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Tühistada Euroopa Andmekaitsenõukogu 7. veebruari 2023. aasta otsus osas, milles jäeti rahuldamata Lisa Ballmanni poolt Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punkti b alusel esitatud taotlus tutvuda Euroopa Andmekaitsenõukogu toimikuga, mis valmistab ette selle siduvat otsust 3/2022, mis käsitleb Data Protection Commissioni (andmekaitseasutus, Iirimaa) algatatud vaidlust Meta Platforms Ireland Ltd-ga.**

2. **Jätta Euroopa Andmekaitsenõukogu kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Lisa Ballmanni kohtukulud.**

3. Jätta Meta Platforms Irelandi kohtukulud tema enda kanda.

Porchia Jaeger Madise

Nihoul Verschuur

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. juulil 2025 Luxembourgis.

Allkirjad